

'U KOMT NIET VOOR EEN UITKERING, U KOMT VOOR **werk**'

De **sociale dienst**, de uitkeringsfabriek van weleer, probeert zoveel mogelijk mensen aan werk te helpen en van een uitkering af te houden. Hoe het daar in crisistijd toegaat, leert een verblijf van een week op de afdeling Werk, Inkomen & Zorg van de gemeente Venlo. Een verslag in drie afleveringen. **Vandaag de laatste aflevering.** De vorige afleveringen verschenen op 2 en 6 maart.

Jobcoach Stefanie Spardaans (l) aan het werk bij Sunny Tom. Linksonder, wethouder Ramon Testroote, waaronder Daniël Douven (r) bij de workshop Empowerment. foto's Le Gesen

door Sjors van Beek

T och, waar mogelijk worden cliënten van de sociale dienst op alle mogelijke manieren onder de arm gepakt, blijkt ook weer in de kassen van tomatenkwekerij Sunny Tom. Als regulier werk nog een brug te ver is, kunnen de cliënten hier drie maanden proefdraaien in een echte werkomgeving en laten zien dat ze echt willen werken, legt jobcoach Stefanie Spardaans (24) uit. „Je schrikt er van hoeveel mensen gewoon niet willen”, vertelt ze. Maar ze maakt ook mee dat ouders tegen gemotiveerde jongeren zeggen: „ga toch lekker in de uitkering zitten, je bent gek als je gaat werken voor je geld”.

In de workshop 'Empowerment' worden de grote verschillen in motivatie snel zichtbaar. Een man, tegen de vijftig, tatoeages, paardenstaart, hangt demonstratief ondenuit op zijn stoel.

„Waarom ik hier ben? Ik heb géén idee”, antwoordt hij verveeld op vragen van de coaches.

Andere deelnemers aan de workshop vertellen juist heel enthousiast over hun wensen, hun dromen, hun capaciteiten. „Ik droom van een gezin, ik ben er trots op dat ik een lieve vriendin heb en ik wil ooit op vakantie naar Australië”, meldt de 27-jarige Daniël Douven uit Blerick. Als schilder belandt hij elke winter in de WW en daarna de bijstand. „Een vast contract zit er niet in. Twee Polen zijn goedkoper dan één Nederlander. Daar baal ik wel van, ja”.

Na de pauze spelen de deelnemers een soort ganzenbord-met-levensvragen. Een Egyptische man, voormalig pizzeriahouder, gaat langzaam maar zeker naar het kookpunt. „Ik kan niet meer werken vanwege een hernia. Sinds oktober heb ik helemaal geen geld. En nu moet ik meedoen aan dit kinderachtige gedoe?! Los liever mijn problemen op!”, foetert hij.

Crisis of geen crisis, veel mensen vinden

den het nog steeds erg vanzelfsprekend dat de gemeente hun sores opdeelt, blijkt ook op het wekelijkse Daklozen-spreekuur. Wijkcoach Piet van Beek (59) bekijkt het wensenlijstje van een voormalige asielzoeker uit Sierra Leone. De man wil een voorschot voor herinrichtingskosten voor zijn nieuwe kamer. Op zijn boodschappenbriefje prijken gordijnen, en glasgordijnen. Een tosti-apparaat, een magnetron, een tv, een tv-meubel. Coach Van Beek stuurt hem met zachte drang weer op pad: „Ga er eerst maar eens prijzen bij zoeken bij tweedehands winkels, dan praten we verder”.

Er is de laatste jaren veel veranderd, heeft Van Beek tijdens zijn lange loopbaan kunnen constateren. „Vroeger kregen de mensen hun geld en konden jarenlang maar wat aanklooiën. Tegenwoordig zeggen we: u komt hier niet voor een uitkering, u komt hier voor werk”.

Die omslag wordt telkens opnieuw, in alle contacten, uitgelegd aan de cliën-

ten. Participatiecoach Pascale Janssen (45). „Een grote groep heeft toch wel een mentaliteitsprobleem... ze willen eh... niet héél graag werken. Ik denk, als je écht wil, vind je heus wel wat”. Haar collega Angelique Maessen (44): „Als mensen in acht jaar tijd nul keer hebben gesolliciteerd, zeg ik: het is niet je eigen schuld dat je werkloos bent geworden, maar wél dat je al zo lang werkloos bent”.

Tegelijkertijd is het wel een beetje zuur, reageert haar kamergenoot Ed Kluitenberg (44) van de afdeling handhaving. „Alles wordt uitgekleeft, de Wajong, de WAO, de GGZ. Hoe slechter de economie, hoe minder geld het allemaal mag kosten. Dat zou eigenlijk andersom moeten zijn”.

Aan het einde van de week hoort PvdA-wethouder Ramon Testroote (41) de opgetekende verhalen allemaal aan. Hij schetst de omslag van een bureaucratische 'uitkeringsfabriek' naar een organisatie waar de cliënt centraal staat. „Eén klantmana-

ger met vergaande bevoegdheden en integraal verantwoordelijk voor alles, uitkering, schulden, het hele proces. Géén overdrachten meer. Veel persoonlijk contact”. En, heel belangrijk: de banden met het bedrijfsleven zijn aangehaald, de speciale werkgevers-coaches gaan de baan op om zelf vacatures te verzamelen. Het werkt, verzekert de wethouder. Waar de instroom bij de meeste sociale diensten stijgt, kent Venlo een daling van het klantenbestand.

En ja, het is allemaal zakelijker, strakker geworden, erkent de PvdA-bestuurder. „Vanuit mijn sociale hart zeg ik: soms zelfs harder dan me lief is, het schiet af en toe wel door. Maar de Venlose begroting daalt tussen 2010 en 2016 met 65 miljoen euro, een zesde van het totaal. De ruimte om vrijgevig te zijn is drastisch beperkt”.

Het is aan de gemeente om oplossingen te verzinnen en – vooral – banen te vinden. „Daar energie aan besteden

is nuttiger dan aan een politiek-ideologische strijd richting Den Haag dat het allemaal te zwaar en te heftig is”.

Dan hoort hij het voorbeeld van de tandartskosten die niet worden vergoed. Testroote valt even stil. „Hier schrik ik van zeg... Van een kroon kun je nog zeggen: die is niet noodzakelijk, met twee tanden minder kun je ook eten. Maar tandpijn is wel de grens. Daar moet wat aan gebeuren”.

Plaatsvervangend afdelingshoofd Edwin Vaassen komt er later ook nog even op terug. „Het klopt, sommige situaties zijn heel schrijnend. Maar waar ik moeite mee heb, is dat ze telkens op het bordje van de ambtenaar worden gelegd. Het echte probleem is de tandpijn, niet de rekening. Die tandarts wil niet behandelen zonder betaling. De sociale dienst is geen tandarts, en het is niet aan ons om te bepalen wanneer pijn ondraaglijk is. Als we dit echt willen oplossen, moeten we een tandarts in dienst nemen en hier elke vrijdagmiddag spreekuur laten houden”.